

Σιωπηλῶς τὸν ἐξήτασε πανταχόθεν, ἔπειτα δὲ ἀποπειρώμενος ν' ἀνεγείρῃ τὴν κεφαλὴν του,

— Ὅ,τι μοῦ ἤρπασες, κακοῦργε, τῷ εἶπεν, ὅ,τι κακὸν καὶ ἂν μοῦ ἐπροξένησες δὲν εἶναι τίποτε πλέον, διότι εὖρες τὸν κύριόν σου, διότι εἶσαι νεκρὸς, ληστὰς, δολοφόνε, κλέπτα! καὶ διότι δύναμαι νὰ σὲ κτυπῶ μὲ τὴν πυγμὴν μου.

Καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον.

Μετ' οὐ πολὺ ἦλθον ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λακδάρ προσελκυσθέντες ἐκ τῶν πυροβολισμῶν καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθην νὰ τοὺς πείσω νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν σκηνήν· ἤθελον νὰ διανυκτερεύσωσι.

Τὴν ἐπαύριον ὅλοι οἱ ἄνδρες, αἱ γυναῖκες, τὰ παιδία καὶ οἱ κύνες τοῦ ὄρου ἐβάδιζον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Λακδάρ.

Ἄν καὶ τосαῦται χεῖρες προσῆλθον ἐπίκουροι, ἡ πυκνότης ὅμως τοῦ δάσους καὶ τὸ βάρος τοῦ λέοντος ἦσαν τосαῦτα, ὥστε ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸν μετακινήσωμεν ἐκ τῆς θέσεως ἐν ᾗ ἔπεσεν καὶ ἐχρειάσθη νὰ τὸν ἀπογυμνώσωμεν ἐπὶ τόπου.

Ὁ Λακδάρ μοὶ ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς Guelma διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ μετ' ἐμοῦ, φέρων αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ αἱματόεντα λάφυρα. Συνήνεσα διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ἔτι μᾶλλον ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ λαμπρότητι τὰς ἡδύτητας τοῦ θριάμβου· ἐξήπλωσε τὸ δέρμα τοῦ ζώου ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου οὗ ἐπέβαινε, φροντίζων ὥστε ἡ κεφαλὴ νὰ ᾖ ἐμπρὸς διὰ νὰ τὴν ἔχῃ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ζῶον οὕτω πεφορτωμένον ὑπέφερε πλεῖστον, καὶ ὅτι ὁ κύριός του πλέον ἢ ἀπαξ ἠναγκάσθη νὰ καταβῇ ἀπ' αὐτοῦ.

Διὰ νὰ δώσω ιδέαν τινὰ τοῦ μεγέθους τοῦ λέοντος τούτου, ἀναφέρω τὸ ἐξῆς.

Ὁ στρατηγὸς Bedeau, διαβαίνων ἐκ Guelma καθ' ἣν στιγμὴν ἐγὼ εἰσηρχόμην, ἐδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδῃ τὰ λείψανα αὐτοῦ.

Ἐσπευσα νὰ ἐκλέξω ἓνα τῶν ῥωμαλαιοτέρων Γάλλων στρατιωτῶν διὰ νὰ φέρῃ τὸ δέρμα τοῦ ζώου μετὰ τῆς κεφαλῆς, ἣν οὐδέποτε συνειθίζω νὰ ἀποχωρίζω.

Μόλις τὸ δέρμα τοῦτο ἐτέθη ἐπὶ τοῦ

ῥάμου τοῦ στρατιώτου καὶ οὗτος ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸ βάρος, ὥστε ἐχρειάσθη νὰ τὸ μεταφέρῃ διὰ χειραμάξης. Καὶ ὅμως πάλιν ἐδυσκολεύετο.

Ὁ Λακδάρ ἐπανῆλθε νὰ τὸ ἴδῃ τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν ἐπαύριον ἦτον ἐκεῖ ἀκόμη μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸ μετέφερον παρὰ τῷ ταριχευτῇ.

Ὁ λέων οὗτος ἦτο ὠραιότατος· τόσῳ ὠραιότερος ἀπὸ ἐκείνους οὓς βλέπομεν συνήθως ἐν τοῖς Μουσείοις, ὅσῳ ὠραιότερος εἶναι ὁ ἵππος τοῦ ὄνου.

Η ΝΑΥΠΛΙΑ.

Εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἐπὶ ταινίας γῆς διὰ στενωτάτου λαιμοῦ ἐνουμένης, εἶναι ἐκτισμένη ἡ πόλις Ναυπλία, ὡς ὠραία γαῦς ἀληθῶς πλέουσα ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀνωθεν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ταινίας ὑπέρεκειται ἡ Ἀκροναυπλία, ὀχυρωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων καλουμένη Ἰτε-καλές (ἔσω φρούριον). Ἀμέσως δὲ μετὰ τὸν ἰσθμὸν ἀρχεται ἀποτόμως ὑψούμενον τὸ ὑπερήφανον Παλαμῆδε, βράχος ἀποτομώτατος, βατὸς ἐκ τῶν ὀπισθεν μόνον καὶ ὑψηλὸς περὶ τὰ 300 μέτρα ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὀλίγῳ δὲ ἀπώτερον καὶ πλαγίως κεῖνται οἱ λόφοι Προφήτης Ἡλίας καὶ Ἀρεῖα, γνωστοὶ ἐκ τῆς Ναυπλιακῆς λεγομένης ἐπαναστάσεως. Ἐντὸς δὲ τῆς θαλάσσης πάλιν καὶ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, εἰς ἀπόστασιν βολῆς πυροβόλου καὶ πλέον, ὑπῆρχε βράχος μικρὸς, ὃν μετέβαλον οἱ Ἐνετοὶ εἰς ἐπιθαλάσσιον φρούριον (μποῦρτζι), μέχρι τῆς σήμερον σωζόμενον.

Ἡ πόλις Ναύπλιον πάντοτε ὑπῆρξε μία τῶν ἐπικαιροτάτων θέσεων διὰ τὴν Ἑλλάδα, διὸ καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ αὐτὴν κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴν, διότι εἰς ἕκαστον βῆμα ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τοῖς πέριξ αὐτῆς ὁ περιηγητὴς δύναται νὰ ἀκούσῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἴδῃ τὰ ἔχνη μάχης, τὰ ἔχνη πολιορ-

κίας, οὐχὶ ἀσημέντου, ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἡ κάζομεν ὑπερβαίνοντα τὰς ἐπτὰ χιλιάδας περιγραφὴ δύναται νὰ πληρώσῃ τὰς σελίδας ὁγκώδους τόμου.

Ἐπὶ Ἑνετῶν, ἡ πόλις περιβαλλομένη ὑπὸ τειχῶν ἰσχυρῶν, (ἐντὸς τῶν ὁποίων περιεχλείετο καὶ ἡ Ἀκροναυπλία), τὸ Παλαμῆδι, καὶ τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον ὠχυρώθησαν τοσοῦτον καλῶς, ὥστε ἀπετέλουν τὸ μᾶλλον ἀπόρρητον φρούριον τῆς Πελοποννήσου. Ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτηθεῖσα διετήρησε τὸ ἐπικαιρον τῆς θέσεώς της, ἀλλ' ἐκτοτε ἤρχισαν νὰ καταρρέωσι τείχη καὶ φρούρια, ὡς καταρρέει ἐκνευριζομένη ὁ σημέραι καὶ ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, περιελθοῦσα εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ἑλλήνων, διότι ἡ ἀνακαίνισις τῶν φρουρίων ἔχρηζε δαπάνην οὐχὶ μικράν, καὶ διότι ἄχρηστος καὶ ἄσκοπος ἔμελλε ν' ἀποβῇ ἡ τοιαύτη ἀνακαίνισις, οὐδέποτε ἐπισκευάσθησαν καὶ μῶλα ταῦτα κατὰ τὴν Ναυπλιακὴν ἐπανάστασιν, ὁ ἐκεῖ στρατὸς ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ταχέως κατώρθωσε νὰ ὀχυρωθῇ καὶ νὰ ὑποστῇ πολιορκίαν τρίμηνον ἀπόδειξις τρανῇ τοῦ ὀχυροῦ τῆς θέσεως φυσικῶς ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καλῆς τειχίσεως καὶ ἐπιτηδείου ὀπλίσεως ἀφ' ἑτέρου.

Σήμερον ἐπισκεπτόμενός τις τὴν πόλιν ταύτην, νομίζει αὐτὴν τουρκικὴν ἅπασαι σχεδὸν αἱ οἰκοδομαὶ εἶναι παλαιαὶ καὶ ἐτοιμότροποι, κείμεναι ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης διὰ τὸ στενὸν τοῦ μέρους, ὀλίγαι δὲ νεόδμητοι· αἱ ὁδοὶ εἰσὶ στεναί, ἂν καὶ τινες τούτων εἰσὶν εὐθείαι. Τὸ περιβάλλον τὴν πόλιν τείχος εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὸν μὲ ἐπαλξεις καταλλήλους. Ἡ συγκοινωνία ἐγένετο διὰ πολλῶν πυλῶν, ἐξ ὧν ἡ πρὸς τὴν ξηρὰν φέρουσα ἄνωθεν αὐτῆς λέοντα κρατοῦντα τὸ Εὐαγγέλιον, ἦτοι τὸ σύμβολον τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας, ἄγει ἐντὸς μικροῦ εἰς τὸ προάστειον Πρόνοϊαν, ὡραίαν κωμόπολιν, ἔχουσαν οἰκοδομὰς νέας καὶ ὁδοὺς εὐθείας, ἐνωθησομένην ἴσως ἐντὸς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος μετὰ τῆς πόλεως. Πλαγίως δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἑτέρα ὡραία ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἄγει εἰς Ἄργος ἐντὸς μιᾶς ὥρας περίπου. Τὸν πληθυσμὸν τοῦ Ναυπλίου μετὰ τοῦ προαστείου Προνοίας εἰ-

ψυχῶν.

Ἡ Ἀκροναυπλία ὑπερκειμένη τῆς πόλεως καὶ πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν αὐτῆς κειμένη δεσπόζει τῆς πόλεως. Ἐχει ἐπ' αὐτῆς ἐκτεταμένους στρατῶνας ἐνετικούς, ἐν οἷς καὶ σήμερον διατῆται ὁ ἐκεῖ σταθμεύων ὀλιγάριθμος ἑλληνικὸς στρατὸς, καίτοι ὄντας ἐτοιμότροπους. Πρὸς τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων αὐτῆς καὶ εἰς χαμηλοτέραν θέσιν ὑπάρχει περίβολος περιέχων πέντε πυροβόλα χάλκινα, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα—τὰ πέντε ἀδέρφια, δι' ἃ μυθολογεῖται ὅτι πέντε ἀδελφοὶ τοποθετηθέντες ἐπὶ τῶν τηλεβόλων τούτων ἀπέθανον ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν. Ἡ Ἀκροναυπλία ἔχει οὐκ ὀλίγους προμαχῶνας.

Τὸ Παλαμῆδι, ὁ ὑψηλὸς καὶ ἀπότομος βράχος εἶναι τὸ ἀληθές φρούριον ἢ εἰς αὐτὸ ἄνοδος ἐγένετο ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ κλίμακος σωζομένης ἔτι, καὶ προφυλαττομένης διὰ τείχους, ἀριθμούσης δὲ ἐπέκεινα τῶν χιλίων βαθμίδων. Ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἐπτὰ προμαχῶνων, ἑκάστου ἴδιον φρούριον ἀποτελοῦντος, κοινωνούντων δὲ πρὸς ἀλλήλους δι' ὑπογείων διόδων ἕκαστος τῶν προμαχῶνων τούτων φέρει ἴδιον ὄνομα, δοθέν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν διὰ διαφόρους λόγους· ὡς, προμαχὼν τοῦ Ῥόμπερ, προμαχὼν τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ Φωκίωνος, τῆς ἐφόδου (τουρκιστὶ Γιουρούσι τάμπια) κτλ. Τηλεβόλα εἰς ἅπαντας τούτους εἰσὶ διασκορπισμένα διαφόρου ὀγκῆς καὶ μεγέθους· ὁδρίζων αὐτοῦ εἶναι μοναδικὸς δεσπόζει βλου τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐγρησήμευσεν ὡς δεσμοτῆριον τῶν κακούργων καὶ τῶν ἐγκληματιῶν στρατιωτῶν, τῶν μελλόντων μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς ποινῆς των νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸν στρατὸν πάλιν.

Τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον ὡς κολυμβῶσα νύμφη φαίνεται προστατεύον τὸν λιμένα, ἐνώπιον αὐτοῦ κείμενον, καὶ χρησιμεῖον ὡς δεσμοτῆριον τῶν δημίων, οἵτινες κακούργοι ὄντες ἔλαβον χάριν ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ φονεύωσι διὰ τῆς λαιμητόμου τοὺς κακούργους ἐπὶ τινὰ χρόνον ὠρισμένον.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μικρᾶς ταύτης περιγραφῆς παραθέτομεν ἀπόσπασμα ἐκ τινος ἡμερολογίου περιγητοῦ, ἐσχάτως ἐπισκεφθέντος τὸ Ναύπλιον.

« Ἀφικόμεν ἐκεῖ, λέγει, τὴν 16|28 Ἰουνίου διὰ τινος ἀτμοπλοίου τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοικῆς εταιρίας· ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἦν μ' ἐπροξένησεν ἡ θέα τῆς πόλεως, δὲν ἦτο εὐάρεστος· εὗρον πόλιν αὐτόχρημα τουρκικὴν καὶ εἰς ἄκρον πληκτικὴν. Ἐξελθὼν τοῦ ἀτμοκινήτου ἠναγκάσθην νὰ διανυκτερεύσω εἰς τι τῶν ἐπὶ τῆς παραλίας ξενοδοχείων, διότι τὸ ἀτμόπλοιον ἐφ' οὗ ἐμελλον νὰ ἐπιβιβάσθω καθυστέρει. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μ' ἐπεριποιήθησαν, μετὰ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἐνεκα τῆς συρροῆς τῶν ξένων ἠναγκάσθην νὰ ἔχω δωμάτιον μετ' ἄλλου Ἑλλήνου, διδασκάλου τὸ ἐπάγγελμα, ὅστις εὐχερῶς μετ' ἐμοῦ συνεσχετίσθη· ὁ λόγος τοῦ μετὰ κατέθελε. Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν περιῆλθον τὴν πόλιν· εἶχον συνοδὸν νέον τινα, ὃν μ' ἐσύστησαν ὅτε ἀπεβιβαζόμεν τοῦ ἀτμοπλοίου· εἶδον τὸ ὄπλοστάσιον καὶ τὸν τύπον τῆς βολῆς τῆς φανευσάσης τὸν Καποδίστριαν ἐπὶ τῆς θύρας ἐκκλησίας τινός· κατόπιν ἐξῆλθον τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου πρὸς τὸ προάστειον Πρόνοϊαν· ἐξώθεν τῆς Πύλης ταύτης ἀπήντησα δύο τυφλοὺς ἐπαίτας παίζοντας λύραν καὶ ᾄδοντας κλέφτικα ᾄσματα· τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ Μάρκου Βότσαρη ἢ τοῦ Διάκου· περίξ ἐκατέρου τῶν ἐπαϊτῶν τούτων ἦτο κύκλος παιδῶν καὶ φιλομούσων ἄλλων Ἑλλήνων μετὰ συγκινήσεως ἀκροωμένων· Δὲν ἠθέλησα νὰ φύγω τῆς πόλεως, χωρὶς νὰ μάθω καὶ τι τῶν τοπικῶν πολιτικῶν· τὸ πρῶτον ὑπερ μὲ εἶπον ἦτο ὅτι ἡ πόλις ἅπασα ἦν διηρημένη εἰς δύο ἀντίπαλα πολιτικά στρατόπεδα· τὸ ἓν τούτων ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς οἰκοκυραίους (bourgeois) τὸ δ' ἄλλο ἐκ τῶν Ἀρειμανίων ἢ φιλελευθέρων λεγομένων (libreux) (1). Ἐκατέρα τῶν φατριῶν τούτων ἐφιλοδώρει τὴν ἄλλην δι' ἐπιθέτων οὐχὶ λίαν κολακευτικῶν. Μία τάξις ὅμως, ἔμαθον ὅτι ὑπέφερε περισσώτερον ὧν, τρίτη τις τάξις, ἡ τῶν ὑπαλλήλων· διότι οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐδέναν

τῶν πολιτῶν ἠδύνατο, ἐπειδὴ ἡ ἀντίπαλος φατρία ἤρχιζεν ἀμέσως νὰ διαβάλλῃ τὸν ὑπάλληλον ὡς χαριζόμενον. Ἐλυπήθην ὑπερβαλλόντως τοὺς δυστυχεῖς τούτους, τοὺς ἠναγκασμένους νὰ μένωσι μακρὰν τῶν συγγενῶν τῶν καὶ τῆς πατρίδος καὶ μὴ δυνάμενους εἰς τὴν ξένην μετ' αὐθενός νὰ ἔχωσι συνάφειαν. »

« Τὴν ἀκόλουθον πρωτὰν ὁ νέος φίλος μου μοι ἔφερεν ἄδειαν τοῦ Φρουραρχείου, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὰ φρούρια· καὶ πρῶτον, ἐνῶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε ἀνέβην εἰς τὸ Παλαμήδιον· ἡ θέα τοῦ μ' ἐξέπληξεν· εὗρον ἐκεῖ ἀνθυπασπιστὴν τινα Παναγιώτην Σουγλάκη ὀνόματι, πρὸ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐκεῖ ὑπηρετοῦντα· ἦτο ἐκ τῶν ἠδικημένων, ὡς ἔλεγε· ἡ εὐγενὴς συμπεριφορὰ τοῦ μετὰ παρῆλθον καὶ ἦλθον εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ. Παρ' αὐτοῦ ἔμαθον ὅτι ὑπῆρχον ἐντὸς τοῦ φρουρίου εἰς θάνατον καταδικασμένοι τριάκοντα ἐπτὰ καὶ τεσσαράκοντα πέντε εἰς διὰ βίου καὶ πρόσκαιρα δεσμά· ὀλίγοι δὲ, καὶ εἰς πενταετὴ εἰρκτὴν, ἐκεῖνοι δηλ. οἵτινες διαμένοντες ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς πόλεως ἔδειξαν διαγωγὴν ἄτακτον. Ἐπεσκέφθην πρῶτον τοὺς καταδίκους, οὓς εὗρον συναγελαζομένους ἐντὸς δωματίων καθύγρων, ἀγρίους τὴν ὄψιν καὶ προξενούντας φρίκην· κατόπιν εἶδον τοὺς προμαχῶνας τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον, τὸν μὲν ὑψηλότερον τοῦ δέ· εἰς τινα διάβασιν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον μ' ἔδειξαν γέφυραν ἐνόησαν τὴν διάβασιν· ἐπὶ τῆς γεφύρας αὐτῆς μ' εἶπον ὅτι ἐφονεύθησαν ἀρκεταὶ χιλιάδες Ἀλβανῶν μισθοφόρων, οἵτινες μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ τελευταίου προμαχῶνος ἔτρεξαν νὰ διαβῶσι πρὸς τὸν ἕτερον· ἡ γέφυρα ἦτο διαλελυμένη· τρέχοντες δὲ καὶ μὴ γνωρίζοντες τοῦτο, ἐπιπτον εἰς τὸ κάτωθεν τῆς γεφύρας χαῖνον βάραθρον, κυλιόμενοι ἐπὶ τῶν βράχων καὶ συντριβόμενοι· τοσοῦτοι δ' ἐφονεύθησαν, ὥστε τὸ βάραθρον ἐκεῖνο ἐπληρώθη· ἐκτοτε, ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐκλήθη Ἀρβανιτιά. Παρὰ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Σουγλάκη ἤκουσα θεωρίας περὶ πειθαρχίας καὶ τάξεως τοῦ στρατοῦ· αἱ ιδέαι τοῦ μ' ἐφαίνοντο ὀρθαὶ καὶ τὰς ἡσπασθῆναι· ἐπικρατοῦσα δ' αὐτῶν ἦτο ὅτι ἡ μεταπολίτευσις παρέλυσεν τὸν στρατόν.

(1) Ὁ περιγητὴς εἶναι Γάλλος.

Ἐπὶ τοῦ Παλαμηδίου, μ' ἔλεγε, πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως οἱ κατάδικοι καὶ ἄλλοι στρατιῶται εἰργάζοντο εἰς τὴν κατασκευὴν καλυμμάτων τῶν κλινῶν τῶν στρατιωτῶν (Couvertures), βελεντζῶν κοινῶς λεγομένων· ἔκτοτε καὶ ταῦτα ἐξέλιπον· ἤδη δὲ ἀναγκάζεται ὁ στρατὸς νὰ προμηθεύηται ταῦτα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπὶ ἀδράμῃ ἀμοιβῇ καὶ νὰ μὴ διατηρῶνται. Ἐν γένει δὲ πολλοὺς λόγους πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ιδέας του μοὶ ἀνέφερεν.

«Μετὰ μεσημβρίαν εἶδον καὶ τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον· οἱ διαιτώμενοι καὶ φυλαττόμενοι ὑπὸ φρουρᾶς δῆμιοι ἦσαν δύο· ἕξων ἕκαστος χωριστά, διότι πολλάκις συνέβη ν' ἀλληλοκτονηθῶσι· τούτων ὁ εἰς πρὸ δύο ἐτῶν ἐφόνευσε τὸν σύντροφόν του, ὅστις ἀντικατεστάθη δι' ἄλλου· παρ' αὐτῶν πολλάκις ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς δραπέτευσιν· ἄλλοτε ποτε δύο τοιοῦτοι κατιώρθωσαν νὰ κατασκευάσωσι λέμβον, ἣν κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἔκρυπτον κάτωθεν τῆς κλίνης των, ἀλλὰ τὸ σχέδιόν των ἀνεκαλύφθη».

«Τὴν ἐσπέραν διέμεινα εἰς τὴν προκυμαίαν, ἐνθα ἐπαιάνιζε μουσικὴ· ἡ προκυμαία αὕτη ἦτο νεόδμητος· πρὸ τίνος εἶχον καταδαφίσει οἱ Ναυπλιεῖς τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν μέρος τοῦ τείχους, ἐκ τῶν λίθων τοῦ ὁποίου ἀρκετὸν μέρος τῆς θαλάσσης μετέβαλον εἰς γῆν. Τὴν πρωτὰν ἀνεχώρησα».

Τοῦ ἀποσπάσματος τούτου μετεφέραμεν ἐνταῦθα τὰ οὐσιωδέστερα μέρη· ἴσως εἰς πολλὰ ὁ γράφων ἀπατᾶται, διότι εἶναι δύσκολον ν' ἀντιληφθῇ τις ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας καὶ μελετήσῃ πολλὰ πράγματα, οὐχ ἥττον ὅμως δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀτελοῦς ἡμῶν περιγραφῆς.

Θ. καὶ Β.

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

(1307—1314)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀντωνιάδου).

IV

Ὁ Βρούκης διέμεινε γαλήνιος· τὸ ἀπαθὲς πρόσωπόν του δὲν ἦτο σχεδὸν συνηθισμένον νὰ φαιδρύνηται εἰς τὴν χαρὰν, ἀλλὰ τὸ χρῶμά του ἐνεψυχώθη. «Τώρα, Σκωτία, εἶπε θὰ ἴδῃς ἐντὸς ὀλίγου διὰ τῆς παντοδυνάμου βοηθείας τοῦ θεοῦ τὰ τέκνα σου ἐλεύθερα καὶ ἐκδικούμενα τοὺς ἐχθροὺς των. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Οὐρανὸς ἔστω μοι μάρτυς, κανὲν αἶσθημα, ἐμπνεόμενον ἀπὸ προσωπικᾶς ἀδικίας, τὰς ὁποίας ἔκαμε πρὸς ἐμὲ, δὲν προξενεῖ τὴν χαρὰν, ἣν δοκιμάζω διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐδουάρδου. Παρ' αὐτοῦ ὠπλίσθην καὶ ἀνεκηρύχθην ἱππότης, ἐκράτησα δι' αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰ κτήματά μου καὶ δύναμαι νὰ φέρω αὐτὴν τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι ἐξαλείφω τις ἐκ τῆς ἱστορίας του τὴν κηλιδωμένην σελίδα τῶν παθῶν, δι' ὧν κατέστρεψε τὴν Σκωτίαν, εὐρίσκει εἰς αὐτὸν μονάρχην ἄγρυπνον καὶ φρόνιμον βασιλέα, δικαίως ἀγαπητὸν εἰς τὸν λαόν. . . — Ἄς πενθήσουν τὴν ἀπώλειαν τοῦ κυρίου των οἱ ἄστοι τοῦ Λονδίνου καὶ οἱ μοναχοὶ τοῦ Κρόϋδον, ἃς γράψωσι τοὺς ἐπαίνους του, ἐπανέλαβεν ὁ ὁρμητικὸς ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σκωτίας· αἰώνιον, καθὼς τὸ ἰδικόν του, τὸ μίσός μου δὲν σταματᾷ εἰς τὰς πύλας τοῦ τάφου καὶ δὲν ἀποθνήσκει μετ' αὐτοῦ! τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ μίσος τὸ ὁποῖον τὸν ἐνεψύχωσεν ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Σολβάϋ, ὅτε εἰς τὴν μανίαν του ὁ θνήσκων βραχίων του ἠπεῖλει ἀκόμη διὰ τῆς πυγμῆς τὴν χώραν τῆς Σκωτίας, ἐνῶ οἱ τελευταῖοι φθόγγοι του προσεκάλουν τὴν ἀρὰν τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοῦ κληρονόμου τῶν χωρῶν του. Τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἀκόμη τὸ μανιωδὲς μίσός του, ὅτε ἀποδίδων τὸν τελευταῖον στεναγμὸν κατετάχθη ἐπισήμως εἰς τὴν εἰρηνικὴν κατοικίαν τῶν νεκρῶν, ὥς ἡθέλησεν